

EKSTENZIVNO ČITANJE KAO PRIPREMA ZA KREATIVNO PISANJE

*Leonarda Lovrović **

Sveučilište u Zadru

Ovaj članak pokazuje važnost ekstenzivnog čitanja na različitim stupnjevima u nastavi engleskoga jezika. U njemu su razrađena teorijska načela i prikazan je primjer iz prakse koji pokazuje kako se ekstenzivno čitanje može kombinirati s drugim jezičnim vještinama (npr. s pisanjem), tj. kako ekstenzivno čitanje može poslužiti kao priprema za kreativno pisanje. Ekstenzivno čitanje pomaže učenicima da poboljšaju svoj pravopis i gramatiku te da obogate svoj vokabular. Učenici također razvijaju pozitivne stavove prema stranom jeziku i postaju motivirani da ga nauče.

Ključne riječi: nastava engleskog jezika, ekstenzivno čitanje, kreativno pisanje

1. UVOD

Na svim stupnjevima obrazovanja čitanje je sastavni dio nastave jezika, a dugoročni cilj nastave jezika trebao bi biti osposobljavanje učenika za samostalno čitanje na stranom jeziku (Petrović, 1988). Čitanje je značajno sredstvo komunikacije. Ono nudi dodatnu izloženost jeziku, pa tako stimulira i zabavlja čitatelja, ali čitanje na stranom jeziku može i frustrirati čitatelja ako je materijal za čitanje pretežak ili neprikladan (Lindsay, 2000). Čitanje se može uspješno kombinirati s ostalim jezičnim vještinama, npr. s vještinom pisanja. Općenito, učeniku koji s lakoćom i puno čita pisanje je lakše nego učeniku koji ne čita ili koji čita s poteškoćama. Većina učenika smatra da će se njihova vještina pisanja poboljšati ako nastave vježbati čitanje (Lindsay, 2000).

2. EKSTENZIVNO ČITANJE

Ekstenzivno čitanje je samostalno čitanje učenika za razonodu ili za osobne potrebe. (...) Ekstenzivno čitanje je slično čitanju na materinskom jeziku. Učenik bi tada izravno iz pisanog teksta nešto saznao (Petrović, 1988:38).

Ekstenzivno čitanje je pristup podučavanju stranog jezika pri kojem učenici čitaju puno laganog materijala na tom stranom jeziku. Oni biraju svoj materijal za čitanje i čitaju ga

* Leonarda Lovrović, Odjel za engleski jezik i književnost, Sveučilište u Zadru, e-mail: llovri@unizd.hr

neovisno o nastavniku, a čitaju da bi shvatili opće značenje, da bi dobili različite informacije i da bi jednostavno uživali u tome. Ako im je materijal nezanimljiv ili pretežak, oni će odustati od čitanja. Jedini uvjet je osnovno predznanje stranog jezika (Bamford i Day, 2004).

Međutim, u današnje vrijeme učenicima su mnoge stvari zanimljivije od čitanja knjiga, pa tako oni rijetko čitaju i na materinskom jeziku. Ipak, prema Bamfordu i Dayu postoji određeni skup načela koji govore u prilog ekstenzivnom čitanju u nastavi stranog jezika, a to su:

1. Materijal za čitanje je lagan.
2. Učenici na raspolaganju imaju različiti materijal za čitanje.
3. Učenici sami biraju što žele čitati.
4. Učenici čitaju što je više moguće.
5. Učenici brzo čitaju materijal.
6. Svrha čitanja obično je povezana sa zadovoljstvom, prikupljanjem informacija i općim razumijevanjem.
7. Čitanje je individualno i tiho.
8. Čitanje je samo po sebi nagrada.
9. Nastavnik upućuje i vodi učenike.
10. Nastavnik je uzor za čitanje.

2.1. Primjer iz prakse koji pokazuje kako su učenici postali jako motivirani za ekstenzivno čitanje

Budući da smatram da je ova vrsta čitanja iznimno korisna, odlučila sam ga uvrstiti u nastavu engleskoga jezika. Na taj način sam željela učenicima ponuditi nešto zanimljivo što će oni moći raditi izvan nastave i što će poboljšati njihovu jezičnu kompetenciju.

Najprije nastavnik treba učenicima omogućiti da, ovisno o svojim interesima, sami odaberu materijal koji će čitati. Za ekstenzivno čitanje na naprednim stupnjevima učenja engleskog jezika učenicima možemo ponuditi autentične tekstove. Ovi bi pak tekstovi bili preteški za početnike i učenike na srednjim stupnjevima učenja engleskog jezika pa danas mnoge izdavačke kuće nude serije knjiga koje su posebno napisane za djecu ili mlade ljude koji uče engleski jezik. Tako nastavnik može na nastavu donijeti kataloge različitih izdavačkih kuća koji, osim naslova knjige i imena autora, sadrže i kratak pregled sadržaja pojedine knjige.

Autori ovih knjiga dobro su upoznati s potrebama učenika pa svojim čitateljima nude originalnu fikciju s uvjerljivim likovima, napetim zapletima i različitim međunarodnim lokacijama gdje je radnja smještena. Knjige obuhvaćaju širok niz žanrova, uključujući komediju, ljubavne priče, kriminalističke priče i sl., a to je našim učenicima sigurno zanimljivije od materijala za čitanje koji sadrže njihovi udžbenici.

Ove su knjige namijenjene su učenicima koji uče engleski jezik na različitim stupnjevima pa tako svaki učenik može odabrati knjigu koju će moći pročitati bez poteškoća. Budući da svaki stupanj podrazumijeva uporabu određenog vokabulara i gramatičkih struktura, od

velike je važnosti da učenici odaberu upravo onaj stupanj koji odgovara njihovoj jezičnoj kompetenciji. To znači da bi na svakoj stranici knjige trebale biti najviše dvije riječi koje učenik ne razumije, jer na taj način za vrijeme čitanja učenik neće morati tražiti značenje pojedinih riječi u rječniku, a to potiče tečno čitanje.

Nadalje je važno da nastavnik svojim primjerom pokaže učenicima da je čitanje korisno, tj. nastavnik treba čitati iste materijale kao i njegovi učenici kako bi im mogao preporučiti odgovarajući materijal i kako bi s učenicima mogao razgovarati o sadržaju određenih naslova.

Ekstenzivno čitanje može biti temelj za cijeli niz aktivnosti koje se temelje na drugim jezičnim vještinama, tj. na vještini slušanja, govora i pisanja, a upravo na vještini pisanja temelji se i aktivnost koju sam primijenila u praksi.

3. KREATIVNO PISANJE

Jedna od mogućnosti primjene ekstenzivnog čitanja je kreativno pisanje. Da bismo svojim učenicima pomogli da se uspješno pismeno izražavaju na engleskom jeziku, trebamo im ponuditi zadatke koji će potaknuti kreativno pisanje. Naši učenici često imaju mentalne blokade kad od njih tražimo da pišu kreativno, čak i onda kad posjeduju adekvatno znanje jezika, zato što se boje pogrješaka, a to znači da bi trebali što više vježbati kreativno pisanje (Lindsay, 2000).

Imajući to u vidu, nakon provedenog ekstenzivnog čitanja u svojoj praksi nisam htjela primijeniti vježbe slične vježbama iz udžbenika, nego sam se umjesto toga odlučila za kreativno pisanje. Pri tome moj cilj nije bio samo to da učenici poboljšaju vještinu pisanja nego i da misle kreativno.

Vježba koju sam odabrala sastojala se u tome da svaki učenik promijeni kraj knjige koju je pročitao, i to u opsegu od 500 do 1000 riječi. Kad učenici znaju da će nakon pročitane knjige trebati napisati novi završetak, čitaju pažljivije jer trebaju zapamtiti točne podatke da bi napisali logičan kraj (Bamford i Day, 2004:164).

Na kraju zadatka učenici su mi ponudili cijeli niz dobro osmišljenih završetaka, a neke od njihovih radova poslala sam i na međunarodno natjecanje koje je organizirala izdavačka kuća Cambridge University Press. I tako je baš jedna od mojih učenica osvojila prvu nagradu – putovanje u Cambridge i London.

Ona je odabrala knjigu *The Lady in White* autora Colina Campbella iz serije Cambridge English Readers. To je priča o duhovima u kojoj glavnog lika zanima svijet neobjašnjivog. Dok on istražuje priču o tajanstvenoj ženi koja stopira u šumi, postupno shvaća da bi to mogla biti njegova životna priča. Na kraju pisac prepušta čitateljima da sami zaključe što je istina. Međutim, mojoj se učenici nije svidio takav otvoreni završetak i ona ga je promijenila u tragičan. Njezina je kreativnost i maštovitost nagrađena putovanjem u zemlju čiji jezik uči.

4. ZAKLJUČAK

Ekstenzivno čitanje je vrlo korisna metoda za učenje stranog jezika. Postoji cijeli niz aktivnosti koje možemo povezati s ekstenzivnim čitanjem, a koje imaju pozitivan učinak za razvijanje ostalih jezičnih vještina. Kreativno pisanje je samo jedna vježba koja pokazuje kako možemo uspješno kombinirati vještinu čitanja i pisanja na različitim stupnjevima nastave engleskog jezika.

Što učenici više čitaju, njihova jezična kompetencija postaje sve bolja. Oni obogaćuju svoj vokabular i nesvjesno usvajaju pravopisna pravila i gramatičke strukture.

Na kraju, što učenici više čitaju, oni postaju sve bolji u tome. A što su bolji u tome, oni više čitaju.

LITERATURA:

- Petrović, E. (1988): *Teorija nastave stranih jezika*. Zagreb, Školska knjiga.
- Lindsay, P. (2000): *Teaching English Worldwide*. Burlingame, Alta Book Center Publishers.
- Bamford, J., Day, R.R. (2004): *Extensive Reading Activities for Teaching Language*. Cambridge, Cambridge University Press.

CREATIVE WRITING BASED ON EXTENSIVE READING

Summary

This article focuses on the importance of extensive reading on different levels of English language teaching. It presents different theoretical principles and gives an example from practice that shows how extensive reading can be combined with other skills, such as writing (i.e. how creative writing can be based on extensive reading).

Extensive reading helps students improve their spelling and grammar, but what is perhaps most important, it helps them in building up their vocabulary. The students also develop positive attitudes toward foreign language and are more motivated for further study. Finally, if the students read more, they get better at it; and the better they get, the more they read.

Key words: English language teaching, extensive reading, creative writing